

Tamme Leht

Lõpetajate erinumber, juuni 2018

„Citius. Altius. Fortius.”

Maagiline 2

“Kas sa käid ka tammes või?”- üsna traagilise hääletooniga mina, õine Rüütli tänav ja abiturient, keda ma kunagi näinud polnud. Sel hetkel hiilis minusse väike kurbusekübeke, sest mõtlesin, et miks ma ei oleks võinud olla sotsiaalsem ja kümnendas klassis kuskile huvitavasse seltskonda ennast suruda. Õnneks kadus see mõte kiirelt ja tegelikult olen väga rahul praeguse olukorraga ning olen siiralt tänulik, et tean neid inimesi, keda tean. Loodan, et sama mõlgub ka kõigi lõpetajate sees, kes naudivad oma viimaseid hetki selles imepärases koduks muutunud majas.

2 unetundi, 2 aastat TTG-s, füüsika kontrollitöö „2“??? Mul pole kunagi olnud nii kiiret ja nii väheste unetundidega kevadet nagu sel aastal. Mu vanaema ütles selle peale, et „vot see on see noorus, naudi!“ Soovin südamest, et nautimisega tegeleksid kõik, kel samuti mõtted, et enam ei jõua ja jäta kõik kohustused nurka ning peidaks end turvaliselt koju soojade linade vahele. Seda tunnet, mis tuleb siis, kui magad lõpuks kõik oma väsimuse välja ja saad aru, kui pikk ja tähtis tee on tulnud, ei anna millegagi võrrelda.

Selles lehenumbris meenutame tulnud radu, räägime seni varjule jäänud pihtimustest, jagame soovitusi nii lõpetajatele kui ka gümnaasiumiteed jätkavatele õpilastele, vaatame lõpetajate möödunud aastaid viie erineva pilgu läbi ning kindlasti ei puudu lehest ka õpetajate vahvad ütlemsed.

Kõrget lendu, armas 72. lend!

Liisa Plovits — peatoimetaja

Tamme Lehe toimetetus

Liisa Plovits -

peatoimetaja,
küljendaja (11. KU)

Kertu Kollo -

toimetaja (11. KU)

Eliisa Raal -

toimetaja,
küljendaja (11. IT)

Liisa Kukkes -

toimetaja (11. KU)

Mari Krüüner -

toimetaja (12. HU)

Joonas Taniloo -

toimetaja,
keeletoiemata (10. KU)

Liisu-Johanna Olgo -

toimetaja (12. ME)

Anel Neumann -

toimetaja (10. KU)

Kristjan Kriisa -

toimetaja (10. LO)

Johanna Keres -

toimetaja (11. KU)

Kädi-Liis Räst -

toimetaja (10. KU)

Karl Pütsepp -

juhendaja

Foto autor: Liisa Kukkes

Gümnaasium läbi - mis edasi?

Eliisa Raal

Peagi on käes päev, mil abiturientide jaoks on gümnaasium päriselt läbi. Aeg on jätta hüvasti nooremate koolikaaslastega ning vanade õpetajatega. Sellega tekib aga küsimus: mis edasi? Ülikool? Kuna pole mingi saladus, et soovitud erialale esimese korraga sisse ei pruugi saada ja paljudel pole õrna aimugi, mida üldse edasi õppida, anname omalt poolt alternatiivseid soovitusi vaba aasta veetmiseks mis iganes põhjusel.

Euroopa vabatahtlik teenistus (EVS)

Erasmus+ rahastusel on Euroopa noortel võimalus veeta alates 2 nädalast kuni 12 kuuni kestev aeg välismaal vabatahtlikku tööd tehes ja seda endale huvipakkuvaks valdkonnas. Olgu selleks noorsootöö, loomakaitse või arheoloogilised väljakaevamised - võimalusi on lõputult! Kuigi töö ei ole tasustatud, on vabatahtlikele võimaldatud tasuta elamine, toit, lennupiletid ja igakuine taskuraha. Eestist on välismaale saatvad organisatsioonid näiteks Seiklejate Vennaskond, EstYes ja Continuous Action.

Workaway

Võimalus teha kas vabatahtlikku või tasustatud tööd kõikjal maailmas. Tegemist on väga suure portaaliga ning töopakumisi on lõputult, mis garanteerib endale sobiva koha leidmise. Pakkumisi on nii lühi- kui pikaajalisi, kandideerimiseks tuleb maksta vaid väike registreerimistasu.

Au pair

... ehk välismaale lapsehoidjaks! Siiski on tegemist enama kui lihtsalt lapsehoidmise ja kodutöödel abistamisega. Põhirõhk on siiski kultuuridevahelisel õppimisel. *Au pair'*iks välismaale minnes tood killukese eesti kultuuri end vastuvõtvasse perre, kes omakorda annab vastu võimaluse õppida enda emakeelt ja kultuuri. Lisaks makstakse *au pair'*idele ka taskuraha. Kasu on vastastikune ning võimalusi minemiseks on mitmeid: võib kasutada vastavate agentuuride teenust või tegutseda iseseisvalt. Väga informatiivne veebileht: www.aupairworld.com.

Backpacking

*Backpacker'*eid ehk seljakotirändureid tuleb ajaga järjest juurde. Ühelt poolt on tegu väljakutsega : saada hakkama vaid ühe suure seljakotiga, kuhu on pakitud su terve elu, otsida lahendusi vähese rahaga ellujäämiseks ja saada iseseisvalt hakkama võõras kultuurikeskkonnas. Teiselt poolt on seljakotiga rändama minek ülimalt suur seiklus. Võimalusi ühest punktist teise liikumiseks on mitmeid: rattaga, põidlaküüdiga, jala matkates, ühistransporti kasutades või neid kõiki kombineerides. Kogemus on igal juhul väärtuslik ja silmaringi avardav.

Välismaale tööle

See võimalus on ilmselt natuke rohkem levinud. Kõik teavad ju kedagi, kes on Austraaliasse puuvilju korjama läinud. See võimalus nõuab natuke suuremat algkapitali, kuid kuna tööd tehes saab reeglina korralikku raha teenida, peaks lõppkokkuvõttes siiski plussi jääma. Ja isegi kui mitte rahalise poole pealt, siis hindamatu kogemuse mõttes kindlasti!

Abiturientide nõuanded

Liisu-Johanna Olgo, Kristjan Kriisa

“Tere! Meie oleme Liisu– Johanna ja Kristjan Tamme Lehest ja nagu sa tead, keskendub lehe viimane number alati lõpetajatele. Seega siit tuleb küsimus: mis soovitusi sina abituriendina annad tulevastele ja praegustele gümnasistidele?” Sellele küsimusele vastasid raskel eksamiperioodil mitmed lõpetajad ning vastustest, millest osa kordus (edasi lugedes näeb, mitu korda), tasub nii mõndagi endale kõrvataha panna!

“Ära jäta asju viimasele hetkele.”

“Kümnendas palju valikkursusi.”

“Õpi varem eksamiteks.” 3X

“Võta vabalt. Aga mitte liiga vabalt.” 2X

“Naudi hetke.”

“Usalda, aga kontrolli.”

“Ärge laske tunde üle.”

“Palun jätke prill-laud alla.”

“Kuulake õpetajate soovitusi.”

“Tehke palju pilte.”

“Õpi matemaatikat aasta läbi.” 2X

“Mitte kiirustada suhetega.”

“Ära sebi oma klassikaaslasi.”

“Saa lähedasemaks klassikaaslastega.” 5X

“Tee võimalikult palju hullusi.”

“Osale kooliüritustel rohkem.”

“Õpi rohkem.” 4X

“Ära kooli juhtkonna poole pöördi.”

“Väline ilu võib olla petlik.”

“UPT-d võtta rahulikult.”

“Rohkem panustada kooli ellu.” 2X

Mina: ma ei kuku koolist välja
kaks perioodi hiljem

Foto: Erakogu

“Vähem pidutseda.”

“Pane pidu sügisel ja õpi kevadel.”

Marika Nikitkina: „Oleme koos õppinud, koos arenenud ja koos kohanenud”

Liisa Kukkes, Joonas Taniloo

Eksamite aeg on lõppemas ja kohe-kohe saabki 12. klassidel koolitee läbi. Uurisime aineõpetajatelt, mida põnevat ja meeldejäävat on neil lõpetajate kohta jutustada.

Milliste omadussõnadega iseloomustaksite selleaastast lendu?

Katrin Roodla: Ma õpetasin kahte klassi, tehnoloogiaklassi ja humanitaarklassi ning need olid üpris erinevad. Tehnoloogiaklass oli nupukas, natukene kaval, aga huvitav klass. Humanitaarklassi puhul on keeruline ühte sõna kõigi kohta öelda, sest seal olid väga erinevad inimesed. Oli hulk vaimsete huvidega noori inimesi ja teised, kellel nii suuri humanitaarseid huve ei olnud. Kokkuvõtlikult arvan, et nad alati küll kõike õhust ei haaranud, aga samas ma usun, et nad saavad kenasti ja edukalt selle kooli lõpetatud.

Marika Nikitkina: Loodusklass oli hästi jutukas, nad olid väga head suhtlejad. Võib-olla isegi liiga palju suhtlesid vahepeal, õppimisele oleks võinud natukene rohkem tähelepanu pöörata! Teine rühm oli mul IT- ja humanitaarklass, nemad olid rahulikumad ja tasakaalukamad. Nendel vist ei olnud eriti palju aega vene keelt õppida, aga nad olid väga sõbralikud.

Meenutame abituriente | 2018

Üllataval kombel selgus, kui nad mulle tagasisidet andsid, et nad olid minu tundidega täitsa rahul. Seda ei osanud ma arvata.

Maret Kuura: 12. klasside õpilased on teatud mõttes tüüpilised noorte musternäidised: nad on isepäised, murelikud, eneseteadlikud, teadmatutes, aga samas ka mõtlemapanevad ning humoorikad.

Millised on Teie meeldejäädavamad seigad ja lood seoses 12. klassidega?

KR: Humanitaarklassiga käisime kaks aastat suvisel praktikatel, mis olid küll vahvad käigud. Ühel aastal käisime Setumaal, eelmisel aastal Pärnumaal ja seal olid nad kõik väga tublid ja tegutsesid rõõmuga ning innukalt. Nad tegid oma ettekan-deid, intervjueerisid inimesi ja olid ise ka oma tööst vaimustatud. Eelmine aasta oli ka natukene ärevaid intsidente kohalike elanikega, mis jäävad kindlasti pikaks ajaks meelde.

MN: Üks lugu tuleb meelde küll. Robert Trummaliga sai meil palju nalja. Ükskord 11. klassis vene keele tunnis: keset tundi tõmbas ta püksisäärest õpilaspileti välja ja hüüdis, et tal oligi see just kaduma läinud! Ta tegi seda täiesti rahulikult keset tundi, muude tegemiste vahel, kõigil oli mida- gi pooleli. See kõik nägi väga naljakas välja ning tookord saime küll palju naerda! Temaga juhtus ikka igasuguseid asju!

Foto: Erakogu

MK: Kunstikursuse viimane ülesanne tekitab alati õpilastes ärevust. Nii ka abiturientidega, kellel oli just lõpuklassis vaja luua *performance*. Paljud sealsed tööd tekitasid sahinaid, naeru ja muremõtteid. Kahjuks on kunstikursuseid väga vähe ja seetõttu puutun õpilastega vähem kokku ning terve lennuga ühised erilised lood puuduvad. Ilmselt meenutavad õpilased pigem mõnda ebaõnnestunud väljaütlemist, mis pakkusid palju nalja.

Mida jääte selleaastastest abiturientidest igatsema, mis jääb neist meelde?

KR: Ma jään igatsema arutelusid nende noorte inimestega. Humanitaarklassi õpilastega oli väga huvitav arutleda mõne teose või ka üldse elu üle. Ka tehnoloogiaklassiga oli toredaid vestlusi ja jutuajamisi, aga ka vaidlusi, mida ma tõesti jään igatsema.

MN: Nendega jääb mulle kõige rohkem meelde see, et nad olid esimesed, kellega sai koos siin majas alustatud. See oli meile kõigile uus algus uues koolis. Me oleme koos õppinud, koos arenenud ja koos kohanenud. See on olnud tore!

MK: Me kõik oleme väga erinevad ja erinevus rikastab!

Kuidas saada elus edukalt hakkama?

KR: Ma arvan, et üks oluline oskus inimesel on see, kui ta leiab endas üles empaatiavõime, et kuulata teisi, mõelda, kuidas teised võivad millestki aru saada, millessegi suhtuda. Jääda inimeseks ja suhtuda teistesse ka hästi. Oluline on, et kõik tunneksid ennast meie seltsis kindlalt ja turvaliselt, et keegi ei peaks kedagi kartma.

MN: Mul tuleb alati meelde Tammsaare: "Tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb armastus." Ikka töö, töö, töö ... Ma tõesti arvan, et töö viib sihile. Tuleb olla hästi positiivne, avatud kõigele ja haarata kinni võimalustest, mida pakutakse. Ise olla loominguline, leida endale head sõbrad, kusjuures ka endast targemad. Veel üks nipp: istuda alati esimeses pingis, siis on mõte selgelt õpetaja jutul ja jääb rohkem meelde.

MK: Tuleb olla positiivselt meelestatud. Ükskõik, kui raske või vastik on mingisugune olukord, siis teadke, et kunagi on see möödas ning alles on vaid hea tunne, et sellest välja tulite. Õppida tuleb igast olukorrast. Mitte kunagi pole liiga hilja, et muutuda, õppida või teha elus kannapööre. Riske ei tohi kart!

Järgmise kirjareani

Anel Neumann

Käes on maikuu, toimetusel on käsil selle õppeaasta viimane lehenumber. Meie abiturientide Victoria, Liisu-Johanna, Mari, Marju ja Martti jaoks on töö koolilehes lõppenud. Uurisime, mida huvitavat on noortel rääkida Tamme gümnaasiumist ja Tamme Lehest.

Millal ja kuidas Tamme Lehte sattusid?

Victoria: Kui olin kümnendas klassis, hakati lehte inimesi otsima. Kuna tahtsin uude kooli paremini sisse sulanduda, siis mõtlesin, et liituks.

Liisu: Sattusin Tamme Lehte tänu oma klassiõele Victoriasele. Eelmise aasta talvel küsis ta, kas soovin toimetajaks tulla ja mina nõustusin ning võtsin kohe osa koosolekustest. Peagi sain hakata artikleid kirjutama.

Mari: Mina ja Liisu kohtusime tänaval lehe tollase peatoimetaja Victoriasega, kes tahtis Liisut lehte toimetajaks. Kutsus mindki kampa ja niimoodi see juhtuski.

Marju: Mina sattusin Tamme Lehte juba kümnenda klassi alguses. Oli parasjagu vahetund. Istusin klassiruumis ja ootasin geograafiatunni algust, kui klassiuksele ilmusid kaks võõrast kaheteistkümnendikku ja küsisid mind nimepidi. Tuli välja, et üks neist oli Tamme Lehe keeleteoimetaja Hanna-Annika Kuulmets, kes pakkus mulle võimalust samuti Tamme Lehes keeleteoimetajaks hakata. Otsustasin võimalusest kinni haarata.

Martti: Sattusin Tamme Lehte eelmisel aastal, kui mõtlesin, et oleks huvitav proovida.

Martti: Mäletan esimest tundi, see oli lõbus ja vahva.

On Sul mõni meelde jääv hetk lehest, TTG-st?

Victoria: Minu jaoks oli kõige meelde jäävam minu esimene leht. Kõik oli väga uus ja selle koostamine oli alguses üsna keeruline. Koolist jääb meelde meie esimene Valgemetsa laager.

Liisu: Lehest on kõige meelde jäävam see, et kui eelmisel aastal sai koosolekutel arutatud, et mis järgmisesse numbrisse läheb, siis Eliise Elken oli alati nõus tegema teemakohaseid sõnapilvi. TTG aga ongi üks suur mälestus. Need kolm aastat lendasid mööda, kuid siiski ma olen saanud nii palju häid kaaslasi, kellest enamikuga ma jätkan kindlasti ka edaspidi suhtlemist. Ma olen vaimult väga palju kasvanud ja ma loodan, et kõik tulevased ja praegused gümnaasistid ei lase ennast kõigutada, kui miski halvasti läheb, sest elu on liialt lühike, et muretseda.

Mari: Lehest kindlasti see, kui tegin sööklataki Helena-ga intervjuu. See on üks mu vähesed artikleid. Gümnaasiumist on meelde jäävaid hetki väga palju. Mulle seostuvad mingisugused hetked asjade ja perioodidega. Minu jaoks on üks märgilise tähendusega asi näiteks pinksilaud kui mingisugune asi või koht siin koolis, kus aega veeta. Seal võib tekkida niivõrd erinev maailm. Sellega seondub nii palju hetki ja lugusid. Mingit konkreetset hetke välja ei tootski. Olen üritanud kogu kooliaega nautida, isegi kui iga hetk ei ole nii ilus.

Marju: Meelde on jäänud see kord, kui sattusin esimest korda üht Tamme Lehe uut numbrit kokku voltima ja nägin pealt paberlehe loomise protsessi. Minu jaoks oli üllatav, kui keeruline on kõiki lehekülgi õiges järjekorras õige koha peale trükkida.

Martti: Mälestusi on palju, need sulanduvad kõik kokku üheks etapiks minu elus ning see oli lahe.

Kes õpetajatest Sulle enim meelde jäävad? On Sul teistele jagada mõni neilt õpitud tarkusetera?

Liisu: Ma arvan, et kõik jäävad oma isiksustega meelde. Näiteks õpetaja Liira oma tarkuseteraga: "Ära kaua istu, muidu läheb tagumik lamedaks". Muidugi Maret Kuura oma särava naeratuse ja kohmetute naljadega. Ei saa ka kahe silma vahele jätta unetud ööd, kui sai Maidre tööks õppida (siit tarkusetera: Maidre tööks tuleb alati juba varakult õppima hakkama, et asi selgeks saaks). Õpetaja Leiger tõi aga alati küpsiseid ja komme, kui mingisugune raske asi sai seljatatud. Ja loomulikult ka Külli Saia, keda hakkasin hindama ajapikku.

Martti: Mulle jäävad eluks ajaks meelde legendaarne Külli Saia ning suure südamega Helgi Suurmets.

Milline on Su esimene mälestus lehest?

Victoria: Mäletan oma esimest koosolekut. See oli üldine meediaringi koosolek, kus olid koos kõik, kes tahtsid teha koolilehte või -raadiot.

Liisu: Mäletan seda, kui pidin eelmise kooliaasta lõpus tegema artiklit kaheteistkümnendikest ning mul oli vaja pilte. Lisett Pärna oli

kohe nõus jagama oma klassi pilte: selline lahkus ja südamlikkus tegi minu töö kergemaks ning muidugi ka meelega.

Mari: Ei teagi, ehk mõni tund? Sellist esimest mälestust vist ei olegi, ju siis ei olnud nii ere.

Marju: Hanna-Annika andis mulle teada, millal peaksin tulema oma esimesele Tamme Lehe koosolekule, et saaksin kohtuda peatoimetajaga. Peatoimetaja oli siis Karl Pütsepp ja temast räägiti nagu mingist müütilisest olendist, kes pidi oma karmi pilguga hindama, kas ma ikka kõlban keeleteoimetajaks, ning kes võis vajaduse korral ka hammustada. Tegelikult olid koosolekul kõik väga sõbralikud ning mind võeti hästi vastu.

Kas Sul on mõni lemmikartikkel (enda kirjutatud või kellegi teise)?

Victoria: Minu omadest Indrek Hargla oma, mis oli mu kõige esimene artikkel. Kirjutasin selle tegelikult kooli kodulehele. Ja horoskoobid meeldivad mulle väga.

Liisu: Mulle kohutavalt meeldis teha eelmise kooliaasta abiturientide artiklit. Artikkel ise polnudki suurem asi, aga selle tegemise protsess oli väga vinge. Sain intervjuuerida erinevaid kaheteistkümnendikke ja igaühel neist oli erinev mõtteviis, mis minu meelest tegi artikli huvitavaks.

Mari: Ma ise ei ole väga palju kirjutanudki, aga mulle ikka väga meeldib see intervjuu Helenaga. Aga Kertu Kollo intervjuu Lisett Pärnaga meeldib samuti väga. Huvitavalt kirjutatud, huvitavad mõtted, tundus kuidagi väga minule suunatud, sest hakkas ka kohe lõpetama. Huvitav on ikka see, mis ennast puudutab.

Marju: Mulle meeldivad väga Eliisa Raali kirjutatud artiklid, sest ta oskab ennast tabavalt väljendada. Samuti oli huvitav lugeda reisiteemalist jaanuarinumbrit, kuna ma ise eriti tihti reisimas ei käi.

Martti: Otseselt ei ole.

Millised on Sinu tulevikuplaanid?

Victoria: Tahan minna Tartu ülikooli bioloogiat õppima, sealt edasi biomeditsiini magistriõppesse.

Liisu: Hetkel on mul plaanis minna Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikooli näitleja õppesuunale. Aprillis sai käidud esimeses voorus, kust sain edasi teise vooru, mis toimub alles juunis. Seega tuleb hoida pöidlaid-varbaid. Muidugi oma TTG meditsiinisuuuna valikuga on plaanis kandideerida ka Tartu ülikooli arstiteaduskonda, aga eks tulevik näitab, milliseid valikuid ma tegema pean hakkama.

Mari: Pean tõdema, ei saa öelda, et miski on mul 100% kindel. Ehk siis praegu plaane nagu ei ole. Aga on mõtteid ja üks kõige kindlam on minna Saksamaale. Üha enam mõtlen, et kui ma sinna ei läheks, siis see oleks minust väga rumal, et ma sellist võimalust ära ei kasuta.

Ma arvan, et kui ollaksegi teadmatutes, ei tea, mida või kuhu edasi, siis on mõistlik kuhugi minna ja avastada ja läbi selle ennast kuidagi leida. Ma loodan, et minuga juhtub nii.

Marju: Kindlasti kavatsen minna Tartu ülikooli. Kõige rohkem olen mõelnud füüsika, keemia ja materjaliteaduse õppekaval õppimisest, aga akadeemiline test on andnud mulle nii palju võimalusi, et raske on kõige õigemal välja valida.

Martti: Tahan asuda õppima politseinikuks ja loodetavasti püüan tulevikus pätte.

Milliseid tarkusi/oskusi Tamme Lehest endaga kaasa

võttad?

Victoria: Kõik mis on vaja teha, tuleb üles kirjutada, et midagi ära ei ununeks või kahe silma vahele ei jääks. Ajaplaneerimise kindlasti ka.

Liisu: Tamme Lehest võtan selle kaasa, et inimesi ei tohi karta! Intervjuusid tehes oli mul alustamisega hirm, sest ma ei osanud kuidagi alustada. Tegelikult ei ole inimesed nii hirmsad ühtki! Alati leiab midagi sarnast või huvitavat, kust vestlust edasi arendada.

Mari: Kindlasti, et kõige taga on midagi huvitavat, mingisugune lugu. Kirjutada annab nii paljust ja nii palju. Tamme Leht õpetas mind ka rohkem märkama teisi inimesi ja asju mu ümber.

Marju: Tamme Lehe töös osalemine on mulle õpetanud ajaplaneerimist. Pidin ise vastutama, et koolitööde kõrval saaks ka kõik Tamme Lehe artiklid toimetatud.

Martti: Tamme Lehest võtan endaga kaasa oskuse vaadata asju teistsuguse pilguga.

Fotod: Lisette Lill

Järgmise kirjareani!

Parim amet maailmas

Karl Pütsepp

Kolumbia kirjanik Gabriel Garcia Marquez kirjutas esees „Parim amet maailmas“: „Meie, ajakirjanikud, hoidsime alati kokku, meil oli ühine elu ja me suhtusime oma töösse niisuguse kirega, et muust üldse ei rääkinudki.“ Nii on ka Tamme Lehes: noored toimetajad tegutsevad ilma suurema ettevalmistuseta, puhtalt entusiasmist, vastavalt oma mõtlemis- ja sõnaseadmisvõimele. Kirega. Moesõna kasutades tehakse koolilehes kõike õhinapõhiselt. Koolileht pole kasvulava tulevastele ajakirjanikele, koolilehte koonduvad need õpilased, kel on midagi olulist öelda, kelle valulävi on madalam kui ülejäänud gümnasistidel. Nii on see ka Victoria, Liisu-Johanna, Martti, Marju ja Mari puhul. Igäüks neist kasutas oma võimalust harjutada „aegade-raamatusse kirjutamist“, sest ega päriselt peagi veel. See tuleb hiljem. On tohutu privileeg omada aega harjutamiseks, katsetamiseks, otsimiseks.

Seetõttu ongi koolilehe toimetaja amet parim maailmas: see annab võimaluse ennast proovile panna. Victoria, Liisu-Johanna, Martti, Marju ja Mari kasutasid seda privileegi hästi.

Odüsseia jätkub!

Foto: erakogu

Õpetajate ütlused

Maret Kuura nurk:

- "Oi, milline Tünga Vello!"
- "Kas see kube on nii huvitav, et sa kogu aeg jõllitad seda?"
- "Kasvata ka endale vuntsid, kui karvkate hakkab kasvama!"

Aleksandr Kirpu nurk:

- "See on kakk."
- "Pühapäeval keerad tund aega taha, jah?" (rääkides kellakeeramisest).

Lisaks sellele, et õpetaja Kirpu nalja viskab, siis vahel teevad seda tema tunnis ka õpilased:

- Uus ainete eraldamise võte segust: TOMATOg-raafia.
- Keemia ülesanne Moodle'i keskkonnas: määrake antud elementide o.a liitaines (o.a märgitakse rooma nr-ga). Õpilane selle peale: "Õpetaja, kust ma klaviatuurilt rooma numbrid saan?"
- Küsimus: kuidas saada laboris vesinikku? Õpilase vastus: põletad katseklaasis vesiniku (H₂) graanuleid. Kogud kokku sellest tekkiva auru ja paned hõõguva puupirruga selle põlema, peaks käima pauk ...

Agnes Vase nurk:

- "Minu huumor on nii must, et see korjab kõik puuvilla ära."
- "See võib olla ka 8000, su ema!"
- "Tee tööd, siis tuleb asfalt."

Urmas Tokko nurk:

- "Ja üldse, sa võid sulanduda selle põrandaga ühte, siis ma ei näe sind nii palju."
- "Minge võtke oma kana ja lennake minema siit."
- "Igor Mang oli vägagi bioloog. Naiste bioloog eriti."

Piibe Leigeri nurk:

- "Tund juba TÄIEGA käib."
- "Võiks ju."

Marko Kuura nurk:

- "Ma ka vabal ajal osutan sensitiiviteenuseid."

Inge Kurni nurk:

- "Kes see nüüd midagi pihku kirjutab siin?"

Liina Lindsalu nurk:

- "2 - hästi paned!"

Karl Pütsepa nurk:

- "Alati tasub küsida, kahelda. Aga liiale ei tasu ka minna, siis lõpetate nagu Julian Assange: Ecuadori saatkonnas."
- "See on alus. Alus kui subjekt, mitte kui õlu läti keeles."

Varia:

- "Gümnaasium on vabatahtlik."
- "Üle poole teie klassist on lollid, see on fakt!"
- "Ära mossita, inetu on."
- "See ON kontrollitöö küsimus."
- "Ma näen, kuidas sa tõmbled seal laua taga."
- "Ma ütleks midagi, aga jätan ütlemata."
- "Kukkus põhja, jäigi põhja."
- "Mul on tunne, et sa vahepeal isegi mõtled."

Vahel jõuab kruusatee peale välja

12. ME klassijuhataja Liia Vijand

Vahel juhtub nii, et bussijuhiks on naine, ja kohe algusest peale on tunne, et rappa ei jõua, aga ometi läheb kõik rappa.

Vahel on nii, et mate õpsiks on naine, ja kohe algusest peale on tunne, et ei oska, aga ära peab tegema.

Vahel trehvab nii, et klassijuhataja korraldab püha õhtusöömaaga, ja kohe algusest peale on tunne, et ei viitsi, aga jõuluks saame ikka kokku.

Vahel näib nii, et Liisu organiseerib meid kõiki spordipäevale, ja kohe algusest peale on tunne, et jalg sel päeval on haige, aga jälle saab joostud.

Vahel läheb nii, et klassijuhataja jätab pooleks aastaks maha ja kohe algusest peale on tunne, et nüüd saab lollusi teha, aga siis tuleb Luik.

Vahel paistab nii, et Kärt on telefoniga üks ja kohe algusest peale on tunne, et ta telost ei loobu, aga siiski rändab see õpetaja lauale.

Vahel närin nätsu nii, et Vijand ei märka, ja kohe algusest peale on tunne, et nätsust ei loobu, aga prügikasti see maandub.

Vahel teeme nii, et kui Reinlo teeb huumorit, ja kohe algusest peale on tunne, et see naerma ei aja, naerame ikka viisakusest.

Vahel reisime nii, et läheme autodega Peipsi äärde, ja kohe algusest peale on tunne, et pool klassi jääb tulemata, aga lõpuks on kõik kohal.

Highway is not the way, vahepeal tuleb rappa minna ja vahel algab raba märke ronimisega, vahel jõuab kruusatee peale välja. Ja vahel on tunne, et no ei oska ja kõik on kerge pingutus. Vahet ei ole, kuidas alguses on tunne, lõpuks saab ikka asja! Teist on saanud ägedad kujud, igaüks õpetas mulle midagi, aitäh! Naeratage ja naerge südamest! Ärge vihastage, vaid ikka imestage!

1. Talvi Annus	13. Markus Orav
2. Kärt Jodsche	14. Senta Pikksaar
3. Helena Jäe	15. Elis Potter
4. Kersti Kivineem	16. Victoria Prins
5. Jan Erik Kriisk	17. Liana Raeste
6. Grete Kübar	18. Eliza Raudheiding
7. Liisa Maasik	19. Karl Marten Reinlo
8. Sonja Malinen	20. Kaire Salundi
9. Kätlyn Muinast	21. Simmo Silm
10. Maris Möldre	
11. Aule Nelke	
12. Liisu-Johanna Olgo	

Kõik oli alguses paljutöotav!

Aga siis tuli naisbussijuht!

Algasid raskused...

Ja me läksime omadega rappa!

Näiteks Vijand naeris mõne Reinlo nalja üle...

Ja juhtus nii mõndagi...

Ja Kärt sai andestuse!

ME tegelikult oleme tiim :)

Fotod: erakogu

Kas klass on klassijuhataja nägu?

12. TE klassijuhataja Aleksandr Kirpu

Kõigepealt peaksin mainima, et lause - „Klass on klassijuhataja nägu” - ei vasta kunagi tõele. Pigem kõik sellised rõõmud ja pahed, mis klassi õpilastega toimuvad, võtab klassijuhataja alati hinge. See hoopis jätab jälje klassijuhataja näole, mitte vastupidi. Klassijuhatajana sain alati loota oma klassi peale, kui nendelt tuli mõni vahva idee. Oma ideedega pidin olema alati ettevaatlik, sest kõik hakkamised ei tahtnud alati õnnestuda. Kui oli soov midagi reaalselt koos valmis teha, esineda, meisterdada ja trenni minna, siis antud tehnoloogiaklass oli seda üldjuhul rõõmsalt nõus tegema. Hea kirjeldus enda klassi kohta ühelt kolleegilt oleks selline:

Foto: Lisette Lill

„Lükkame ühe raudteele ette ja vaatame, mis juhtub. Kui jääb ellu, siis reegel ei toimi.

Kui ellu ei jäänud, siis toimis.” Tegelikult päris hästi tabatud. Meie uue koolisüsteemi proovilepanekuid oli pea igas kuus. Ei pane seda pahaks, sest mis ei tapa, see teeb ainult tugevamaks. Kui mingid kokkulepped ei toimi, siis tuleb need üle vaadata ja sellega me õpetajate-õpilastena selles koolisüsteemis toimime igapäevaselt.

Meeldejäädavad sündmused oma klassiga, mis kohe meelde tulid:

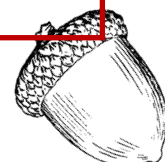
- Klassi tantsuõistluse võit 2017. aastal
- 10. klassis Emajõe 24 t matk
- Jõuluhommiku esinemised läbi kolme aasta ja veel igapäevaselt palju muudki.

Oma viimase soovi annan ma nendele klassi lõpureisil, mis toimub juuni keskel Maltale. Muideks, selle reisi organiseeris suuresti Joosep ja aitäh talle selle eest!

Foto: Lisette Lill

1. Martty Aab	18. Ergo Paulson
2. Art Ross Aus	19. Birgit Pilt
3. Erik Patrik Hainsoo	20. Martin Purret
4. Rico Hõrak	21. Oliver Pärnaste
5. Karlis Kade	22. Raymond Alexander
6. Kertti Elery Kaljuste	Sabur
7. Triinu Kangur	23. Ranek Sirk
8. Carl-Johannes Kinnunen	24. Elisabeth Suits
9. Roland Käsi	25. Sven Sören Taimalu
10. Getrin Laanesoo	26. Rain Martin Torpats
11. Mattias Lõhmus	27. Joosep Truupõld
12. Laura Lääne	28. Teodor Undrits
13. Jaak-Markus Maamets	29. Karl-Erik Utsaal
14. Kalev Miljan	30. Marta Valls
15. Kaspar Mölder	31. Ander Vesselov
16. Gregor Nõlvak	32. Karl-Mattias Võso
17. Amanda Orav	

Oli kord üks eriline klass...

12. IT klassijuhataja Heily Soosaar

Midagi jääb,

kõigest jääb midagi,

kõigist jääb midagi.

Alati on midagi,

mis ütleb: „Oli kord...“

Ükskord ammu-ammu, nii umbes nelja aasta eest tundis üks iseseisvust otsinud tammeke, et tahaks olla veel mitmekülgsem: tal oli küll juba 4 erinevasse suunda vaatavat tugevat oksakest, kuid talle kuluks ära viieski, selline IT võrgustikku loov. Nõnda siis asuski ta seda oksakest tasapisi kasvatama. Umbes nii algaski teie, Tamme gümnaasiumi esimese IT-klassi teekond. Nagu igas (muinas)loos, tuli sellelgi retkel ette mitmeid takistusi, mis ootasid ületamist, et ikka tugevamaks, nutikamaks, kogenumaks saada. Esimene tõsisem ettevõtmine oli see, mis pani proovile klassi koostöö: uues koolis korraldada esimene jõulupidu. Vaatamata suurematele ja väiksematele kivikestele sellel teel, saite päris tore-dasti hakkama. Tegelikult alati, kui ikka tõesti oli vaja midagi ära teha, siis see tehtud ka sai. Kuigi vahel oli see teekond ehk isegi meeldejäävam kui tegu ise, näiteks seiklused jõulupeoks filmi tegemisel, mille telgitagustest kuulsin hoopis hiljem. Filmimise käigus olevat unustatud korraks tegelikkus ja „läbski raketipulkadega paugutamine lahti, joosti, kiljuti ja hõisati rõõmust, sest ka näiliselt suurtel gümnaasiumilastel tuli jälle lapsik meel peale. Oli ju väga lõbus mate kontrolltööde ja ran-ge režiimi vahel end jälle lapsena tunda“, kuni korraga oli puude vahelt näha siniseid vilkuvaid tulukesi..., mis-peale tuli kiiresti sääred teha. Klassijuhatajat nendest elamustest säästeti ja film sai ju ka väga meeleolukas.

Aga takistusi, neid väljakutseid, mis meid arendama ja eluks lihvima pidid, oli ikka igal aastal mõni. Enamasti olid need seotud õppimisega ja tõid välja teile teise isloomuliku joone: olla väga rahulik, toimetada tasapisi, sest tark ju ei torma, kiire läheb (enamasti) mööda ja kui kuidagi ei saa, siis lõpuks ju kuidagi ikka saab. Ja ega teie ise ju ei kaevelnud ega kellegi peale kaevanud, ikka minul ja aineõpetajatel oli probleem. Selline tunne tuli vahel, et tegemist on pigem karudega või laiskloomakestega,

1. Karl Oskar Alamaa	17. Peeter Loite
2. German Dolgorukov	18. Martin Mihkelsaar
3. Kaarel Kaspar Eit	19. Robin Nõmmela
4. Artur Ennok	20. Anett-Kristin Palmar
5. Aleks Gerassimov	21. Kristofer Parv
6. Karl Mark Gross	22. Cedon Puusepp
7. Elina Jõgi	23. Lisette Pärn
8. Märten Kahu	24. Remi Roosmann
9. Liz Kallas	25. Vidrik Toom Tabas
10. Kert Kangur	26. Tiit Tartlan
11. Erki Karu	27. Ahto Türkson
12. Kateriina Keres	28. Tanel-Taimur Vares
13. Andry Kõre	
14. Andre Lauk	
15. Jan-Marten Leivo	
16. Mart Lodi	

Foto: Lisette Lill

kellel juba looduse poolt ette nähtud talveuni. Ja nii siis toimusid võitlused eelkõige matemaatika ja geograafia ning vene keele tandritel. Mida mina sellest õppisin? Et tuleb olla väga kannatlik ja kuulata üht poolt ja teist poolt, lohutada ja julgustada mõlemat ja lõpuks tuleb helgeid hetki, mil asjad laabuvad. Teie saite loodetavasti nii ainealaseid kui elulisi õppetunde ja kogemusi, et ikka ise tuleb rühkida, kuni jälle sammuke edasi jõutud ja karastatud.

Andsite väga suure panuse kooli üritustel heli- ja valgus-süsteemide ülespanemisel ja ürituste korraldustimisel, seega siis olitegi tõelised teerajajad, igati oma nime väärilised. Olite tegelikult nii mõnelgi korral üllatavalt mõistlikud ja mõistvad, ootamatult toetavad ja vahetud.

See andis kindlustunde ja teadmise, et teile võib loota. Viimane õpetajate päev näitas, et lisaks osavatele kätele olete vajadusel ka meeskonna juhid ja kõnemehedki. 12. klassi varakevadel sain aru, et olete saanud küpsemaks ja kõige tähtsamani jõudnud. See teadmine tuli täiesti ootamatult, kui poiste seltskond aatriumi trepil esitas mulle küsimuse „Mis on elu mõte?“. Ja siis me seda arutasime 5. tunni ajal ja veel pärastki natuke. See oli mõnus koosolemine. Kinnitust sai veel kord, et oletegi suureks saanud ja olemuselt headeks ja mõistvateks inimesteks kasvanud. See ongi elus pea kõige olulisem.

Kokkuvõtteks meie loole võibki kasutada A. Kivirähkilt laenatud mõtet raamatust „Maailma otsas. Pildikesi heade inimeste elust“, kus üks tegelane teatritüki kohta ütles: hea tükk oli, sai nutta ja sai naerda. Aitäh selle teekonna eest!

„Ükskordühe võib õppida pähe. Elu ei ole ükskordüks.“

Pidage siis meeles, et „Ükskordühe võib õppida pähe. Elu ei ole ükskordüks“, ja asuge rõõmsalt, julgelt ja innukalt oma elu uurima ning vormima, vaimustuge uutest väljakutsetest ning leidke enda kõrvale inimesi, kel sära silmis ja kellega hea koos naerda ja nutta, mõnikord aga ka meenutada: „Oli kord...“

Teie klassijuhataja Heily

Abiturientide kuumad pihtimused

Liisu-Johanna Olgo, Eliisa Raal

Kolm aastat on piisavalt pikk aeg, et koguneks huvitavaid lugusid: naljakaid või piinlikke seiku, kõmulisi kuulujutte ja rumalaid tegusid, mida pärast kahetseda (või siis mitte). Küsisime kaheteistkümnendikelt pihtimusi peagi lõppevast gümnaasiumiajast ning anonüümselt olid nõus suud puhtaks rääkima paljud.

Küsitav toiduhügieen: üks õnnetu tunnistaja nägi, kuidas toiduportsjon kukkus sööklatädidel kogemata põrandale. Ilmselt peeti põrandat aga erakordselt puhtaks, kuna toit rändas prügikasti asemel järgmise koriseva kõhuga õnnetu õpilase taldrikule.

Vetsud kui ideaalne koht sugutungi rahuldamiseks:

kord vetsus peale käte pesemist haaras üks abiturient loogilise sammuga kätekuivatuspaberi poole. Koos paberiga sai ta endale kätte aga ka üllatusekasutatud kondoomi. Abituriendi lohutuseks võis tegu olla ka labase naljaga.

Moonisaiaid kaotati ära: see saatuslik päev, mil sööklast enam moonisaiu osta ei saanud. Jääme neid üheskoos alatiseks mäletama ja igatsema.

Foto: erakogu

Parmupink vetsude juures: kõigile vana tuttav parmupink söökla kõrval asuvate vetsude juures oli paljude lemmikkohaks põit kergendavaid sõpru oodates. Kahjuks kadus see koos moonisaiaodega.

Divergentsed teerajajad

12. LO klassijuhataja Ott Maidre

„Divergents“ ja „kasvamine“ on need kaks sõna, mida ma kõige rohkem oma klassiga seostan. Mitte ainult õpilased ei kasvanud füüsiliselt, vaimselt ja teadmistelt, vaid ka mina ise klassijuhatajana koos nendega. Selleks käisime läbi pika ja käänulise tee, aga ühel hetkel hakkasid loodusklassi õpilased käima oma rada.

Mõnel oli see rada nähtavam ja sihikindlam, mõnel jällegi käänulisem, mõni tekitas tee, mida enne polnud olnud ning mõni astus lihtsalt võssa ning tuli siis võsast välja, kui piisavalt kaua seal pahurdas ja tunnistas, et on omadega võsas.

Samas hämmastas mind, kui erinev oli tegelikult minu klass seesiselt teiste klassidega võrreldes, teistes on rohkem homogeensemad inimesed koos. Samas nagu teame näiteid loodusest ja evolutsioonist, siis ellu jäävad need keskkonnad, milles mitmekesisus kõige suurem. Evolutsioon soodustab mitmekesisust, sest see annab rohkem võimalusi elu edasi areneda suundades, kus enne polnud võimalik ehk just sellised keskkonnad koos selliste inimestega mitte ületa ette antud piire, nad leiavad lihtsalt uue tee piiridest ümber minna ja tihti on teerajajaks uutele teekondandel, mida enne polnud olemas.

see annab rohkem võimalusi elu edasi areneda suunda-

Foto: Lisette Lill

1. Cristella Arens	18. Mart Hendrik Nagel
2. Kairin Arens	19. Helen Piir
3. Sander Arg	20. Jürgen Sven Rahuoja
4. Jaan Grosberg	21. Rasmus Rohtla
5. Maris Haller	22. Kadri Roos
6. Elis Hirs	23. Kaili Silland
7. Emili Jürgen	24. Kärt Sõro
8. Aleksandra Jürgenson	25. Marge Tamm
9. Anete Kannik	26. Hendri Tammik
10. Kreete Kitse	27. Martti Teder
11. Triin Kukk	28. Seleri Tidor
12. Anett Kuulmets	29. Robert Trummal
13. Annely-Maria Liivas	30. Marju Vestman
14. Sten-Martin Lokk	
15. Lisbeth Luik	
16. Sandra Luik	
17. Kirke Mähar	

des, kus enne polnud võimalik ehk just sellised keskkonnad koos selliste inimestega mitte ületa ette antud piire, nad leiavad lihtsalt uue tee piiridest ümber minna ja tihti on teerajajaks uutele teekondandel, mida enne polnud olemas.

Aga siis vaatan oma klassi kauni imetlusega, et kuidas nende grupidünaamika töötab ja näen nii palju elu.

Ja mulle meeldib see.

Mulle meeldib mu klass kõigis oma värvides ning inimeste kirevuses, sest igaüks meie klassis annab omamoodi varjundi kogu klassi dünaamikale, mis on elav, mitmekülgne ja emotsioone täis.

Tegelikult on hea olla sellise klassi klassijuhataja :)

Vaimude tund Raja tänaval

Karl Pütsepp

Ebaharilikult palava kevade järjekordselt palavat päeva leevendab kerge tuuleil, mis Raja pargi vanade puude noored lehed nii kütkestavalt kohisema paneb. Mõned rästad ja üks maniakaalne vares on pa-

hased, et nende uuele järelkasvule liialt lähedale satun. Aga andku nad mulle andeks: nende pesad jätan puutumata, otsin tihnikust hoopis inimese ehitatut.

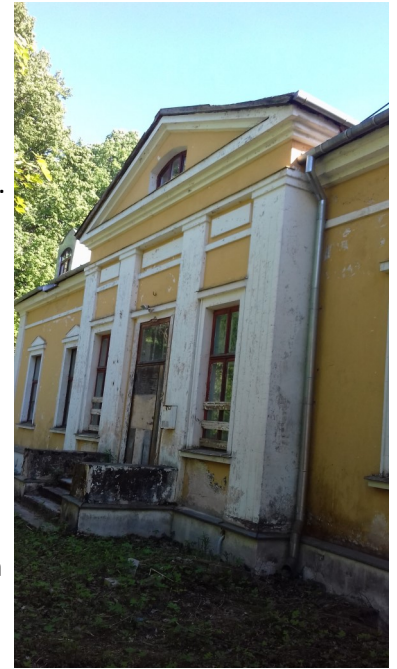
Olen tihti maininud oma veidikest rahulolematust meie (seni veel uue) koolihoone asukohaga: monotoonne lage põld ei ole kuigivõrd inspireerivaks kasvu- ja kujunemiskeskkonnaks. Ühelt poolt on see hea võimalus uutel põlvkondadel see ala mõtteliselt aegade-raamatu ridadega täis kirjutada, teiselt poolt tundub mulle, et veel küpsemisteed otsivatele gümnasistidele on see ehk liialt kõva pätkel pureda. Mine võta kinni. Päris lage meie põld siiski pole. Kui paljud teavad, et Raja pargis kopsukliiniku taga asub metsatihnikus võimas 1914. aastal Aino ja Oskar Kallase elamuks rajatud neoklassitsistlik häärber, kus muuseas veetis lapsepõlve kirjanik Jaan Kaplinski?

Jaan Kaplinski lapsepõlvekodu lähedus meie koolile on sümbolne. Olen veendunud, et võiksime veidi rohkem jaankapliinskilikku vaimulaadi üle võtta: näha loodus- ja humanitaarteadustes mitte vaenlasi, vaid üksteist või-

mendavaid distsipliine, uurida elu ja loodust mitte jõupositsioonilt, vaid võrdsena, tunneta-des maailma holistlikkust. Jaan Kaplinski mõttelaad kõnetab nii biolooge, in-senere kui ka filolooge, kultuuriuurijaid.

Mõnel sama kaunil sügis- või kevadpäeval võiksime kirjandustunnis igatahes koos seda müstilist paika uudistama minna. Ja Jaan Kaplinski süvaökoloogilised luulemõtisklused sobivad sinna küll valatult. Peaasi, et tsivilisatsioon liiga kiiresti peale ei tungiks. Ja kui Mati Unt kirjutas-lavastas näitemängu „Vaimude tund Jannseni tänaval“, milles autori tahtel kohtuvad Lydia Koidula ja Aino Kallas, siis meie andekad noored humanitaarid võiksid Raja tänaval kõnelema panna kahe kirka eesti vaimu Aino Kallase ja Jaan Kaplinski.

Autori fotod.

Selge siht slime ees

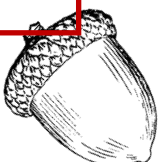
12. HU klassijuhataja Marko Kuura

Viimased humanitaarsuuna lõpetajad on väga erinevate karjääri puudutavate eesmärkide ja huvidega inimesed, kuid kes on kolme aasta jooksul enam-vähem üheks klas-siks kokku kasvanud. Nad on siirad, otsekohesed ning julge-vad avatult oma muredest rääkida. Nii mõnelgi õpilasel on välja kujunenud selge siht ning ma usun, et nii mõnestki võime pärast lühikese aja möödumist ka kultuuriuudistes midagi kuulda.

1. Angela Allik	16. Karl Lõoke
2. Paula Bogdanov	17. Teele Masing
3. Magnus Hiie	18. Önneli Mumm
4. Henri Hokkonen	19. Egeli Paama
5. Grete Ilves	20. Ranno Palloson
6. Liili Agneta Jaeger	21. Karl Pihlappsoo
7. Elise Christin Jörberg	22. Helen Rohtla
8. Richard-Mark Karelson	23. Lisete Roose
9. Maria Kesvatera	24. Säde-Lee Räst
10. Eliise Kiis	25. Raiko Saar
11. Mai-Liis Kombe	26. Ines Safjanova
12. Maria-Alvine Kruus	27. Laura Semevsky
13. Mari Krüüner	28. Triin Timm
14. Kristi Kütt	29. Edith Varb
15. Delis Lauringson	

Foto: Lisette Lill

Kõige tublimad

Ainete tipud

Lauri Lopp 11. TE: silmapaistvate tulemuste eest bioloogias ning tänu väga tugeva uurimistöö eest. Silmapaistvate tulemuste eest matemaatikas ja eduka osalemise eest matemaatika ainevõistlustel.

Carmen Piirsalu 11. ME: silmapaistvate tulemuste eest keemias ja tänu kooli eduka esindamise eest keemia olümpiaadi piirkonnavoorus.

Liisa Plovits 11. KU: silmapaistvate tulemuste eest meediaõpetuses ning tänu koolilehe peatoimetaja töö eest.

Anel Neumann 10KU: silmapaistvate õpitulemuste eest kursusel "Inimene ja loodus".

Erte Zimmer 11LO: silmapaistvate tulemuste eest prantsuse keeles ning tänu prantsuse keele olümpiaadi piirkondlikus ja vabariiklikus voorus ning üleriigilisel tõlkevõistlusel osalemise eest.

Liisa Kukkes 11. KU: silmapaistvate tulemuste eest ajaloo, tänu kooli parima tulemuse eest ajaloo olümpiaadil.

Eleri Aasmäe 11. LO: silmapaistvate tulemuste eest geograafias ja tänu geograafiaolümpiaadi Tartu piirkonnavooru 4. koha eest.

Mihkel Kiil 10. IT: silmapaistvate tulemuste eest majanduses ja tänu majandusolümpiaadi Tartu piirkonnavoorus 3. kohta eest; silmapaistvate tulemuste eest füüsikas; silmapaistvate tulemuste eest inglise keeles ja tänu kooli eduka esinemise eest Tartu linna inglise keele olümpiaadil.

Koit Reinkubjas 11. TE: silmapaistvate tulemuste eest matemaatikas ja eduka osalemise eest matemaatika ainevõistlustel.

Johannes Voldemar Langsepp 10 TE: silmapaistvate tulemuste eest matemaatikas ja eduka osalemise eest matemaatika ainevõistlustel.

Helena Nõmm 11. KU: silmapaistvate tulemuste eest kirjanduses ja tänu eduka osalemise eest kirjanduslikul oma loominguvõistlusel "Tartu on..." ja lühifilmi "Soov" valimisel arvamusefestivali noorteprogrammi.

Joonas Taniloo 10. KU: silmapaistvate tulemuste eest eesti keeles ja kirjanduses ning tänu emakeelenädala jõulise koordineerimise ja läbiviimise eest, kooli eduka esindamise eest eesti keele olümpiaadi ja aktiivse panuse eest kooliga seotud ainealaste ürituste õnnestumisel.

Viis erinevat silmapaari

Kertu Kollo

Abituriendid on seljatanud kõik neli eksamit ja enam ei pea nad vastama, kui palju on $\log_2 2$ või kas hobune on h või o -ga. Küsisin kõike muud viielt erinevalt noormehelt, viiest suunast: **Kaspar Möldrilt** 12. TE-st, **Kaarel Kaspar Eidelt** 12. IT-st, **Karl Pihlapsoolt** 12. HU-st, **Markus Oravalt** 12. ME-st ja **Jaan Grosbergilt** 12. LO-st. Huvitav, kas nende erinev suundavalik kajastub ka vastustes küsimustele? Loe ja saa teada.

1. Mis Sulle Tamme gümnaasiumi juures kohe meeldima hakkas, et just selle kooli valisid?

Kaspar Mölder: Valisin selle kooli sellepärast, et olen põlvine tammekas. Põhikoolis õppisin ka Tammes ja arvasin, et on igati loogiline ja õige samm jätkata samas koolis, kuigi uues majas.

Kaarel Kaspar Eit: Tamme valisin juba esimeses klassis, sest ägedad õpetajad ning see hõng, mis nüüd koolivahe-tusega küll on väljasuremas, pani mind tahtma kooliteed jätkata Tammes.

Karl Pihlapsoo: Mulle meeldis kooli varasem ajalugu ja sellega kaasnevad lood. Kindel tegur oli ka see, miks ma Tamme valisin, et varasemalt on mu sugulased selles

koolis käinud. Koolis hakkas kohe meeldima see, kui ühtsed on inimesed ja kui põneva seltskonnaga saan viibida 3 aastat ühe katuse all.

Markus Orav: Mul ei olnud valikut.

Jaan Grosberg: Tamme gümnaasiumi juures hakkas kohe meeldima uus koolimaja, kuna kooli minnes tundsin seda maja sama hästi kui kõik teised. Kui orienteerumisvõime klassini alt vedas, siis teadsid, et sa pole ainus, kes klassi ei leia või kes hilineb.

2. Kas kavatsed enda suunale oma-seid õpinguid ka kõrgkoolis jätkata või oled leidnud enda jaoks hoopis midagi muud? Äkki kavatsed hoopis kaugele maailma parandama minna?

Kaspar Mölder: Konkreetselt oma suunale omaseid õpinguid ei jätka. Leidsin enda jaoks midagi teistsugust ja hetkel on menüüs EMÜ ning Mereakadeemia. Aga võibolla tuleb üldse enne ülikooli veel kaitseväes käia. Maailma ma veel muuta ei tahaks, aga eks näis, mis tulevik toob. Võib ka nii juhtuda, et minust saab järgmine president, *never say never*.

Kaarel Kaspar Eit: Ilmselt seda Runescape'i kasutajat, mida ma nende suunapäraste õpingute tundide ajast olen teinud, seda arendan ka kõrgkooli ajal.

Karl Pihlapsoo: Kindel plaan on see, et humanitaarsuunale omaseid õpinguid ma kindlasti ei jätka. Plaan on minna Nepali eneseotsingu rännakule, mille puhul tulevad kindlasti ka suks Raudvassari usundiõpetuse tunnid.

Markus Orav: Mõtteid on, aga mitte midagi kindlat.

Jaan Grosberg: Ausalt öeldas pole ma veel kindel, mida ja kuhu edasi õppima lähen. Loodussuunalt saadud teadmised olid põnevad ja laiendasid silmaringi, kuid kas see on just õige valik minu jaoks, selles pole kindel. Peale gümnaasiumi lõppu läheks ehk ajateenistusse mõtteid seedima, kuid miski pole veel paigas.

3. Kes on Sinu lemmikõpetaja ja mida kasulikku oled temalt selle kolme aasta jooksul õppinud?

Kaspar Mölder: Sellist täiesti lemmikut pole ja midagi kasulikku õpetavad kõik. Kindlasti on meelde jäänud õpetaja Summeli mõttetead ja õpetaja Leima kiitus, kuidas kaks aastat segakooris on mõjunud mulle hästi. Elu lõpuni jäävad kindlasti meelde ka õpetaja Kurni maailmakuulsad ütlused ja tarkused. Üks õpetaja õpetas mulle, et kõikidel inimestel on kaks poolt, kord on nad toredad ja lõbusad, aga järgmisel hetkel on sul nuga seljas või kaigas kodarates.

Kaarel Kaspar Eit: Tuleb ära märkida, et Säks, Järviste ja Larm on surematud legendid, kuid meenub ka Maidre tund, kus õppisime ilmselt seda, kuidas suguaktid bioloogiliselt välja näevad ning mis sealt meelde jäi on teadmine, et sokid ja sandaalid on paremad rasestumisvastased vahendid kui kondoomid.

Karl Pihlapsoo: „Lemmikõpetajaks nimetaksin legendaarse matemaatikaõpetaja Erki Larmi. Temalt õppisin, et vahel on lihtsalt kergem käega lüüa ning edasi liikuda. Jällegi, kes teab, see teab.“

Markus Orav: Lemmik oli see, kes pidevalt käru ei keeranud. Eks õppisin seda, et tuleb samaga vastata.

Jaan Grosberg: Minu lemmikõpetaja

on Maret Kuura, kes õpetas kunstiajalugu. Olen saanud temalt palju erinevaid teadmisi juurde nii kunsti praktiseerides kui ka kunstiajalugu uurides.

4. Millega jääb mõni klassikaaslane eriti eredalt Sinu mällu, kui kümne aasta pärast gümnaasiumit meenutad?

Kaspar Mölder: Kindlasti jäävad meelde Vesselovi lokid, Amanda kasihäälte tegemine ja Gregori võime

punastada iga asja peale (punastades näeb välja nagu krevett) ning kindlasti Art oma pidudega.

Kaarel Kaspar Eit: Ühte välja tuua on üpris keeruline, meelde jääb klass ikka tervikuna, kuid ilmselt saab kokkutulekutel ikka meenutada, kuidas Steven posti maha sõitis või kuidas Gross alati alles kolmandaks tunniks kooli laekus.

Karl Pihlapsoo: Kõige eredamalt jääb ikka meelde mulle mu väikevend Ranno Pallosen, oma lolluste ja tarkade sõnavõttudega.

Markus Orav: Reinlo kõnevõimetus.

Jaan Grosberg: Meelde jäävad paljud klassikaaslased nii praktikumides kui ka klassipingis istudes ja juttu vestes ja praktikumid, kus sai üheskoos õpitud ja aega sisustatud, on jätnud sügavalt positiivse mulje.

5. Lemmiktoit gümnaasiumiajast.

Kaspar Mölder: Neid on mitu, aga kindlasti kanakints kartulipudruga ja lõhefilee.

Kaarel Kaspar Eit: Ükskord anti koolis mingit *taco-laadset toodet*, see oli päris hea.

Karl Pihlapsoo: Peale kolmapäevaõiseid Tartu südalinna meelelahutussutuste külastamisi, kui tahke toit alla ei läinud, sain aru, miks neljapäev on supipäev.

Markus Orav: Šnitslipraad.

Jaan Grosberg: Gümnaasiumi jooksul oli palju erinevaid palasid, mida sööklas pakuti, kuid taimetoidu püreesupid olid ühed minu lemmikud.

6. Kas nende kolme aasta sisse mahutus ka esimene armastus ja esimene südamevalu? Tahaksid seda pike-malt lahata?

Kaspar Mölder: Võib ka nii öelda, aga sellest ajalugu vaikib.

Kaarel Kaspar Eit: Ei kommenteeri.

Karl Pihlapsoo: Tekkis eriline armastus etanooli vastu. Pika tarbimise tulemusena esines tõesti ka südamevalu.

Markus Orav: Avastasin, et Shooters on ikka täis peldik.

Jaan Grosberg: Ma pigem ei kommenteeriks seda.

7. Kui palju koolistressi Sul gümnaasiumi vältel esines ja mida selle vastu ette võtsid?

Kaspar Mölder: Mis asi on koolistress??? Seega ei esinenud.

Kaarel Kaspar Eit: No paar pingeliset hetke oli küll, kui hinded kriitilises seisus olid või UPT-d ei viitsinud teha, selle vastu tegin seda, et jätsin lihtsalt tegemata. Tegin nii palju, kui vajalik ja nii vähe kui võimalik - ei stressanud eriti.

Karl Pihlapsoo: Koolistressi esines erinevate õpetajate koosmõjul väga palju ning lõppkokkuvõtteks sai kõige rohkem selles kahjustada maks ja igemed. Kes teab, see teab.

Markus Orav: Esimesest viienda tunnini, edasi oli suhteliselt hea olla juba.

Jaan Grosberg: Eks hinnete põhjal õppimine käib koolistressiga käsi-käes ning stressi hinnete pärast oli palju, kuid vahepeal aja mahavõtmine ning tee leevendasid seda.

8. Mõne õpetaja legendaarseim lause/nali, mida kindlasti klassikaaslastega aastaid hiljem veel mäletate?

Kaspar Mölder: Õpetaja Summeli lause: "Käed patsu, suu mopsu!" ja õpetaja Kurni legendaarne lause: "Õpid ära; mitte, kus mu tabel, kus mu tabel." Kindlasti jäävad meelde õpetaja Mareti naljad, mida ta tegi nii muuseas.

Kaarel Kaspar Eit: Ilmselt on poistel kõige paremini meeles Arno Säksi määrustepärased tunnid ja euro-

nõuete kohaselt ehitatud võimla lagi.

Karl Pihlapsoo: Gümnaasiumiaja peamised "naljad", mis meelde jäävad, on põhjendamatult tähtsa koha peal oleva inimese vaimukused. See inimene sõimab sõnadega, mis eeldavad tähestiku 18. tähe hääldamiskust. Temal see täht leksikas aga puudub.

Markus Orav: „Hästi panid, kaks miinus, tahad järele ka vastata või?“ Liina Lindsalu.

Jaan Grosberg: Füüsikaõpetaja Agnes Vase loosung: „Tee tööd, siis tuleb ka asfalt,“ on kindlasti üks lause, mis jääb aastaid hiljem veel mälu.

9. Kas julged võtta vastu väljakutse ja öelda välja õppeaine, kus kõige rohkem spikrite abi vajadid?

Kaspar Mölder: Eks tuleb võtta ja öelda, et see on olnud matemaatika. Mul on alati olnud kalkulaatori taga mõni valem, vabandust, õpetaja Jaansalu.

Kaarel Kaspar Eit: Eks spikerdatud sai ikka siin ja seal. Õppeainet välja ei ütle, muidu lähevad veel õpetajad rangemaks või mis kõik sellega ka ei kaasne.

Karl Pihlapsoo: Igas aines tuli spikerdamist ette lugematutel kordadel. Humanitaarklass ei pea tundma nii suuri numbreid.

Markus Orav: Spikrite kirjutamisel jäi materjal meelde juba.

Jaan Grosberg: Ausalt öeldes pole kunagi vene keelt hästi oskanud ja kuidagi rahuldavate hinnete tagamiseks, eks ikka, tuli vahel telefoni pii-luda, kuid teistes ainetes üritasin enda mäluga hakkama saada.

10. Oskad Sa anda soovitusi nii kümnendikele kui ka sügisel abiturientideks saavatele üheteistkümnendikele?

Kaspar Mölder: Nagu ütles ka Lenin: "Õppida, õppida, õppida!". Tehke kõik õigeks ajaks ära, eriti UPT, sest kui sellega häda pihta hakkab, siis edu teile kõige muuga! Kindlasti õppige enne matemaatika eksamit ja ärge hakake materjale läbi vaatama paar päeva enne eksamit. Ja soe soovitus neile, kellele meeldib kraadiga jooke tarvitada: kool pole selleks, leidke mõni muu koht. Meeles võiks seda pidada, et gümnaasium on vabatahtlik ja siia keskkonda ei sobi kõik. Kümnendikele soovitus, et muutke enda elu harjumusi, gümnaasium on viisakate ja intelligentsete inimeste koht. Ma tean, et te olete uuem generatsioon ja kõik sinna juurde, aga palun saage suureks. Näidake, et ka *fuckboy*'d võivad muutuda. Kõige tähtsam on see, et ärge unustage huumorit, ilma selleta on maailm kurb.

Kaarel Kaspar Eit: Kui klassis on ebamugav laual magada, siis kui aula lahti on, võib sealt kardinate tagant kott-toole leida.

Karl Pihlapsoo: Kümnendikele soovitatan kaaluda oma otsus üle, kas nad on ikka kindlad oma valikus. Alguses kohe hakaku looma häid suhteid õpetajatega, sest need tulevad suure tõenäosusega kasuks. Kui plaan on, tehke kindlasti teoks - hiljem pole kahetsemiseks nii kui nii aega.

Viis erinevat silmapaari | Tamme Leht 2018

Nagu ütles meie kooli direktor Ain Tõnisson: "Alati tuleb aus olla, isegi siis kui see kellelegi ei meeldi." Aususest ja arvamuse avaldamisest on ehk isegi kasu tulevikus, kui ka õpilaste sõna hakatakse respektierima."

Markus Orav: „Kaks õlut ei jää kunagi ainult kaheks õlleks, hea kui neljapäeval viimasessegi tundi jõuad.“

Jaan Grosberg: „Varuge palju peavalurohtu ning mõelge positiivselt, sest gümnaasiumit läbite elus vaid kord ning sellest tuleb võtta kõik, mis selle üürikese aja sisse mahub.“

"Alati tuleb aus olla, isegi siis kui see kellelegi ei meeldi."

Kõik fotod: erakogu

Fotod: Lisette Lill

Tähetund

Betti Alver

Mis küsib elulahkmel heitlik maru!
Kuid sina enesele annad endast aru.

Ja olgu öö kuitahes pikalt pime –
sa otsaeest ei pühi oma nime.

Puulehtki vaatab valgust, vajub vette
koos teistega. Ja siiski omaette.

Sul puudub sirav siht? – Eks mine
ja taipa, mis on aina tarbimine.

Kas tead, mis heldemaks teeb tasapi-
si?

Miks julm ei olda iial juhtumisi?
Miks lillekiivrid roostega ei kattu?
Miks elu tähetund on kordumatu?
Miks tulukene tuisuööde kestel
ei kustunud, ei kustu inimestel?

Eks küsi endast parematelt.

Eks küsi surnutelt. Ja elavatelt.

Kuid ära iial küsi kaduvikult
sa enam neid, kes läksid juhuslikult
kottpimedasse läbi leeteluha.

Oh usu, nendele on ükstapuha,
kas laevamees kord sõudis laternata
nad kaotsi meelega või kogemata.

Fotod: Lisette Lill